

**КОМУНАЛЬНА УСТАНОВА
«ПРИВІЛЬНЕНСЬКИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Привільненського ЦПРПП

27.02.2026 № 7-ОД

Мельнікова Н.Л. Мельнікова Н.Л.

ПРОГРАМА

**підвищення кваліфікації педагогічних працівників
закладів загальної середньої освіти
«СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ В НУШ
У ДРУГОМУ ЦИКЛІ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ»**

Розробник: комунальна установа «Привільненський центр професійного розвитку педагогічних працівників» (Мельнікова Н.Л., директор Привільненського ЦПРПП; Панасюк І.Л., консультант Привільненського ЦПРПП).

Напрямок підвищення кваліфікації: сучасні підходи до навчання в Новій українській школі на рівні базової середньої освіти.

Розроблено на основі типової програми: ТИПОВА програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (наказ МОН України від 12.10.2022 № 904)

Термін дії програми: з 01.04.2026 до 01.04.2031

Рецензенти:

Мельник Надія – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і освітніх інновацій Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

Савінова Наталія - кандидат педагогічних наук, директор Птицької гімназії Тараканівської сільської ради Дубенського району Рівненської області.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Програма підвищення кваліфікації розроблена на засадах сучасної державної освітньої політики та стратегії реформування базової середньої освіти. Вона безпосередньо реалізує положення Концепції «Нова українська школа» та Державного стандарту базової середньої освіти, пропонуючи педагогам дієвий інструментарій для впровадження інноваційних моделей навчання.

Згідно з принципами НУШ, провідне місце відводиться умотивованим учителям нової формації, які є професійно успішними та компетентними. У базовій школі такий педагог переходить від ролі транслятора знань до ролей наставника, фасилітатора, консультанта та дизайнера освітнього досвіду. Це вимагає володіння навичками компетентнісного, особистісно орієнтованого, діяльнісного, інтегративного, середовищного та STEM-орієнтованого підходів у навчанні предметів, уміння організовувати інноваційне освітнє середовище, у центрі якого знаходиться дитина з її потребами в агентності та самореалізації. Особливу увагу в програмі приділено діяльнісному підходу, як фундаменту для розвитку критичного мислення та здатності застосовувати знання в реальних життєвих ситуаціях.

Актуальність оволодіння сучасними підходами до навчання визначається ще й тим, що їхнє застосування сприяє формуванню предметних і ключових компетентностей у здобувачів освіти, реалізації наскрізних ліній в освітньому процесі та інтеграції наскрізних умінь, ставлень у щоденне шкільне життя. А педагоги потребують практичного інструментарію, оновлення методичних знань і вмінь для реалізації сучасних підходів в освітньому процесі.

Упровадження сучасних педагогічних технологій дозволить також створити безпечне, інклюзивне та психологічно комфортне освітнє середовище, що відповідає запитам суспільства, потребам учнів нового покоління.

Програма заповнює професійні дефіцити педагогів у питаннях планування освітнього процесу на засадах інтеграції, використання цифрових інструментів для підтримки активного навчання.

Саме тому метою даної освітньої програми є ознайомлення педагогів із сучасними підходами до навчання загалом та діяльнісним підходом зокрема, висвітлення їх особливостей, змісту, переваг і меж застосування в сучасній концепції педагогічної теорії та практики.

Цільова група: педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти, які здійснюють/здійснюватимуть освітній процес у другому циклі базової середньої освіти.

Обсяг (тривалість): 15 год (0,5 кредита ЄКТС).

Особливості реалізації програми: форма організації освітнього процесу за програмою – короткотривалий курс, який передбачає поєднання синхронних інтерактивних лекцій (очно та/або дистанційно), практичних занять (очно та/або дистанційно), контрольних заходів (виконання тестових завдань для перевірки теоретичних знань за темами модулів програми). Навчальні заняття проводяться з використанням програмних засобів для організації вебконференцій із забезпеченням зворотного зв'язку та обов'язковою участю слухачів.

До реалізації програми залучаються фахівці, які мають відповідну професійну підготовку та практичний досвід у сфері базової середньої освіти, а також тренери-педагоги, які пройшли навчання для здійснення комплексу заходів із підвищення кваліфікації вчителів закладів освіти, які забезпечуватимуть реалізацію ДСБСО в другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання).

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна (очна/дистанційна).

Мета підвищення кваліфікації: професійний розвиток педагогічних працівників через удосконалення/набуття професійних компетентностей, необхідних для ефективної організації освітнього процесу в другому циклі базової середньої освіти відповідно до Концепції «Нова українська школа», що передбачає глибоке вивчення характеристик компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегративного, середовищного та STEM-орієнтованого підходів у їх взаємодоповнюваності, оволодіння технологіями глибинного, кооперативного, проблемного й проєктного навчання, а також опанування методики конструювання компетентісно орієнтованих завдань як ключової умови реалізації сучасних стратегій навчання в умовах очного, дистанційного та змішаного форматів.

Завдання підвищення кваліфікації:

– забезпечити оновлення/набуття системних знань щодо характеристик компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегративного, середовищного та STEM-орієнтованого підходів у їхній взаємодоповнюваності, що забезпечують якісні зміни в організації освітнього процесу в другому циклі базової середньої освіти;

– сприяти формуванню й розвитку практичних навичок щодо впровадження інноваційних технологій глибинного, кооперативного, проблемного й проєктного навчання, а також методики конструювання компетентісно орієнтованих завдань як ключової умови реалізації сучасних освітніх підходів;

– удосконалити вміння реалізовувати принципи діяльнісного підходу та застосовувати різноманітні методи й інструменти активного навчання для ефективної організації освітньої діяльності в умовах очного, дистанційного та змішаного форматів;

– активізувати розвиток значущих професійних якостей вчителів закладів загальної середньої освіти - рефлексивності, емпатії та креативності, що дозволяють ефективно виконувати ролі фасилітатора, ментора та дизайнера освітнього досвіду, орієнтованого на розвиток життєвих навичок учнів.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться: програма підвищення кваліфікації сприяє вдосконаленню компетентностей, передбачених професійним стандартом «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (затверджений наказом МОН України від 29.08.2024 № 1225), а саме:

А2. Предметно-методичної:

– здатність добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти (відповідає компетентності А2.4.);

Б3. Компетентності педагогічного партнерства:

– здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії із здобувачами освіти в освітньому процесі (відповідає компетентності Б3.1.);

Г2. Організаційної:

– здатність організувати процес навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти (відповідає компетентності Г2.1.);

– здатність організувати різні види й форми навчальної та пізнавальної діяльності здобувачів освіти (відповідає компетентності Г2.2.).

Очікувані результати підвищення кваліфікації охоплюють:

Знання й розуміння:

- сутнісних характеристик сучасних підходів до навчання в Новій українській школі;
- сутності та принципів діяльнісного підходу в навчанні, характеристик та інструментів його реалізації в освітньому процесі;
- практичної зорієнтованості навчання;
- стратегій розвитку критичного мислення та когнітивної гнучкості.

Уміння:

- організувати педагогічну діяльність на засадах сучасних підходів до навчання в НУШ;
- реалізувати принципи компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегративного, середовищного та STEM-орієнтованого підходів, застосовувати діяльнісні методи навчання та різноманітні інструменти діяльнісного підходу в освітньому процесі;
- використовувати технології глибинного, кооперативного, проблемного й проектного навчання;
- аналізувати, добирати та застосовувати компетентнісно орієнтовані завдання;
- планувати навчальний проєкт;

- добирати ефективні методи формування колективної відповідальності, розвитку критичного мислення та когнітивної гнучкості;
- створювати рефлексивне навчальне середовище.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- готовність застосовувати сучасні підходи до навчання в Новій українській школі;
- усвідомлення необхідності професійної мобільності й гнучкості;
- здатність планувати освітній процес на засадах Концепції Нової української школи.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації: оцінювання результатів навчання здійснюється на засадах об'єктивності, прозорості та відповідності очікуваним результатам навчання. Оцінювання результатів навчання в межах програми підвищення кваліфікації здійснюється з метою визначення рівня сформованості професійних компетентностей слухачів. Підтвердження результатів навчання відбувається за умови проходження слухачем від 70% до 100% обсягу програми, що передбачає виконання практичних завдань та активну участь у заняттях.

Для оцінювання результатів навчання використовуються такі інструменти: тестові завдання для перевірки теоретичних знань за темами модулів програми; практичні завдання, що передбачають розроблення матеріалів та/або освітніх продуктів із застосуванням сучасних технологій.

Підсумковий рівень навчальних досягнень слухачів визначається за такими критеріями:

- актуальність, інноваційність, практична цінність та методична обґрунтованість виконаних практичних завдань, кейсів і мініпроектів;
- рівень рефлексивності та професійної активності, що проявляється у здатності до самооцінювання, усвідомленні власного професійного зростання та готовності до впровадження змін у професійну діяльність;
- виконання тестових завдань із результатом від 70% до 100% правильних відповідей.

Документ про підвищення кваліфікації: за результатами успішного завершення навчання за програмою слухачі отримують сертифікат про підвищення кваліфікації обсягом 15 годин (0,5 кредитів ЄКТС)

Вартість: 350.00 грн.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено інтерактивні лекційні заняття. Особливістю практичних занять є виконання вправ, аналіз конкретних ситуацій, розв'язання професійних кейсів.

Підсумкові заходи передбачають виконання тестів.

Зміст програми складається з 2 модулів та 8 взаємопов'язаних тем. На етапі завершення навчання за програмою слухачі складають підсумковий тест із 20 питань. Прохідний бал – 14.

Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують сертифікат.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту програми, складає: 15 год, з них: 3 год – лекційні заняття, 9 год – практична робота, 1 год – самостійна робота, 2 год – контрольні заходи.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. Організація освітнього процесу в базовій середній школі: сучасні підходи					
Тема 1.1. Підхід як стратегія навчання	1				1
Тема 1.2. Сутність характеристик сучасних підходів до навчання в НУШ	1				1
Тема 1.3. Характеристики діяльнісного підходу		2			2
Тема 1.4. Агентність як основа філософії діяльнісного підходу		2			2
Разом за модулем	2	4			6
МОДУЛЬ 2. Стратегії та методи формування ключових компетентностей і наскрізних умінь у Новій українській школі					
Тема 2.1. Сучасний урок: технології і методи навчання	1	1			2
Тема 2.2. Проблемне та проєктне навчання: сутність, механізми та освітні інструменти.		1			1

Тема 2.3. Глибинне і кооперативне навчання. Розвиток критичного мислення й когнітивної гнучкості		1			1
Тема 2.4. Конструювання компетентнісно орієнтованих навчальних завдань		2	1		2
Разом за модулем	1	5			6
Підсумкові заходи				2	2
Усього	3	9	1	2	15

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Організація освітнього процесу в базовій середній школі: сучасні підходи

Тема 1.1. Підхід як стратегія навчання

Підхід як стратегія навчання, що поєднує в собі методи, форми, прийоми навчання.

Зміна пріоритетів в освітньому процесі від накопичення знань до розвитку життєвих навичок.

Практична зорієнтованість навчання. Включення учня в навчальну діяльність як активного суб'єкта. Розвиток критичного мислення та когнітивної гнучкості. Рефлексивність навчання.

Тема 1.2. Сутність характеристик сучасних підходів до навчання в НУШ

Основні характеристики компетентнісного, особистісно орієнтованого, інтегративного, середовищного підходів. STEM-орієнтований підхід у навчанні предметів. Взаємозалежність, взаємодоповнюваність підходів щодо організації сучасного освітнього процесу на особистість; їх реалізація в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання.

Тема 1.3. Характеристики діяльнісного підходу

Роль діяльнісного підходу як методологічної основи НУШ, що забезпечує перехід від пасивного засвоєння інформації до активного формування цілісної особистості через власний досвід особистості – теоретичні аспекти. Характеристики діяльнісного підходу: значущість (пов'язання змісту освіти з реальним життям та попереднім досвідом учня),

соціальність (розвиток навичок взаємодії, комунікації та спільного розв'язання проблем), мотивація (стимулювання внутрішнього інтересу через виклик та успіх), активність (залучення інтелектуальних, емоційних та фізичних ресурсів учнів), радість (створення позитивного емоційного фону, що є необхідною умовою для глибокого засвоєння знань). Нейронаука і освітній процес.

Умови успішної реалізації діяльнісного підходу як наскрізного у закладі загальної середньої освіти.

Тема 1.4. Агентність як основа філософії діяльнісного підходу.

Поняття агентності як здатності учня бути активним суб'єктом власного навчання, брати на себе відповідальність за освітні результати та впливати на навколишнє середовище. Аналіз філософського підґрунтя агентності, що лежить в основі суб'єкт-суб'єктної взаємодії в НУШ. Взаємозалежність діяльнісного підходу та розвитку мотивації учнів до навчання: як перехід від зовнішнього контролю до внутрішнього вибору активізує пізнавальний інтерес підлітків. Механізми підтримки учнівського голосу та вибору. Створення спільних правил і домовленостей у класному колективі як вияв агентності та інструмент формування безпечного освітнього простору. Вивчення ролі вчителя у фасилітації процесу, де учні залучені до планування, оцінювання та коригування своєї освітньої траєкторії.

МОДУЛЬ 2. Стратегії та методи формування ключових компетентностей і наскрізних умінь у Новій українській школі

Тема 2.1. Сучасний урок: технології і методи навчання

Особливості сучасного уроку в контексті компетентнісного підходу. Як вчити цікаво та ефективно. Дизайн сучасного уроку. Методи та прийоми формування ключових компетентностей, розвитку наскрізних умінь та агентності дитини в освітньому процесі закладу загальної середньої освіти.

Особливості групової, парної, інших форм роботи на уроці. Інтерактивні форми навчання.

Рефлексивність навчання. Особливості організації рефлексивної діяльності на різних етапах уроку. Практичні інструменти створення рефлексивного навчального середовища: методи, прийоми та техніки рефлексії, інтеграція з формувальним оцінюванням.

Тема 2.2. Проблемне та проєктне навчання: сутність, механізми та освітні інструменти

Проблемне навчання: сутність, механізм, освітні інструменти. Проєктне навчання: сутність, переваги, планування навчального проєкту. Метод проєктів як компетентнісно орієнтований підхід. Спільні й відмінні риси проблемного та проєктного навчання.

Тема 2.3. Глибинне і кооперативне навчання. Розвиток критичного мислення й когнітивної гнучкості

Інноваційні технології глибинного і кооперативного навчання: сутність, механізми, освітні інструменти, переваги, спільні й відмінні риси. Глибинне навчання: від пасивного до активного.

Розвиток критичного мислення й когнітивної гнучкості.

Тема 2.4. Конструювання компетентісно орієнтованих навчальних завдань

Компетентісно орієнтовані завдання як основа компетентісного підходу до навчання, як базовий дидактичний інструмент, що забезпечує перехід від відтворення знань до їхнього творчого застосування в нестандартних ситуаціях. Роль компетентісно орієнтованих завдань у реалізації вимог Державного стандарту базової середньої освіти, де завдання стає містком між академічною теорією та життєвим контекстом учня.

Структура компетентісно орієнтованих завдань: стимул (занурення в контекст, створення мотивації для розв'язання проблеми); формулювання завдання (чітка вказівка на те, що саме має зробити учень); джерело інформації (необхідні дані (тексти, графіки, таблиці, медіафайли), які потребують критичного аналізу); інструмент перевірки, тобто критерії оцінювання (прозорі показники, що дають змогу учневі здійснювати самоконтроль).

Методичні орієнтири для конструювання завдань: використання таксономії Блума для вибору дієслів-маркерів та визначення рівня складності (від розуміння до створення, типологія контекстів (особистісний, суспільний, професійний) та інтеграція наскрізних умінь. Алгоритм трансформації традиційної справи у компетентісну.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Аналіз педагогічних кейсів та ситуацій. Розбір конкретних педагогічних ситуацій із практики учасників. Вирішення конфліктних або етичних ситуацій, що виникають під час впровадження сучасних підходів у навчальний процес. Обговорення варіантів реагування на виклики дистанційного, змішаного та очного навчання.

2. Розробка методичних матеріалів. Створення планів уроків із застосуванням діяльнісного підходу та компетентісно орієнтованих завдань. Розробка дидактичних матеріалів і презентацій для уроків. Написання алгоритмів та інструкцій для організації фасилітаційної групової роботи.

3. Практичні тренінгові вправи. Рольові ігри та симуляції педагогічних і навчальних ситуацій. Моделювання уроків із використанням

проблемного, проєктного та кооперативного навчання. Вправи на розвиток критичного мислення, когнітивної гнучкості, рефлексії.

4. Проєктна робота. Розробка та презентація мініпроєктів із теми інтеграції компетентнісних завдань у уроки. Планування навчальних проєктів із урахуванням життєвих навичок та цінностей НУШ. Колективна розробка проєктів із застосуванням цифрових технологій. Розробка та презентація уроку або серії уроків із використанням сучасних інноваційних технологій, інтерактивних і дослідницьких методів навчання.

5. Проєктування фрагмента сучасного уроку НУШ. Розробити фрагмент уроку з використанням компетентнісного та діяльнісного підходів (робота в групах, фасилітаційні методи, дослідницькі або проблемні завдання) з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

6. Розробка компетентнісних завдань. Скласти добірку з 3–5 компетентнісних завдань, спрямованих на формування критичного мислення, громадянської свідомості, ціннісних орієнтирів та уміння застосовувати знання в життєвих ситуаціях.

7. Дослідження теми за галузями: робота в групах, де учасники розробляють діяльнісні завдання для учнів 7–9 класів у межах різних освітніх галузей (мовно-літературної, природничої, мистецької тощо), фокусуючись на інтеграції знань.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Державний стандарт базової середньої освіти : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 №898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF#Text> (дата звернення 01.02.2026).
2. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16 січ. 2020 р. № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 01.02.2026).
3. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 груд. 2016 р. № 988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text> (дата звернення: 01.02.2026).
4. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 №2145-УШ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 01.02.2026).
5. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : затв. Наказом Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity> (дата звернення: 01.02.2026).

Основна література

1. Боброва О. Є. Проектні технології навчання: теорія і практика: навч.-метод. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 212 с.
2. Братківська Л. С. Проектна діяльність учнів як засіб формування ключових компетентностей: монографія. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2021. 198 с.
3. Діяльнісний підхід у школі: від теорії до практики : посібник / Проект «Навчаємось разом». 2024.
4. Кононко О. Л. Інтерактивні технології навчання: навч.-метод. посіб. Київ: Світич, 2020. 192 с.
5. Науково-методичне забезпечення цифровізації освіти в Україні: стан, проблеми, перспективи / за ред. В. Г. Бикова, О. І. Ляшенка. Київ, 2024.
6. Онопрієнко О. В. Проектування освітнього процесу на засадах діяльнісного підходу : посіб. для педагогів. Київ : Педагогічна думка, 2021.
7. Пащенко Д. І. Діяльнісний підхід як основа формування компетентностей учнів. Житомир, 2022.
8. Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання. Київ, 2023. 144 с.
9. Савченко О. Я. Педагогічна взаємодія у сучасному освітньому середовищі: монографія. Київ : Педагогічна думка, 2024. 212 с.

Додаткова література

1. Кіршнер П., Хендрік К. Як відбувається навчання? Львів : Видавництво Старого Лева, 2021.
2. Стенлі Т. Критичне мислення в класі. Київ : Ранок, 2020.
3. Морзе Н. В. Цифрові інструменти реалізації діяльнісного підходу в гібридному навчанні. Київ, 2024.